2024(1)THCR

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానము హైదరాబాద్.

గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి కె.సురేందర్

క్రిమినల్ అప్పీల్ నం.1700 & 1716/2007

తీర్పు తేదీ 06.03.2024

క్రిమినల్ అప్పీల్ నం.1700 /2007
జి. రాజ శేఖర్ రావ్
వర్సెస్
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రము

క్రిమినల్ అప్పీల్ నం. 1716/2007
శ్రీ. రషీద్ మోహిద్దీన్ @ రషీద్
వర్సెస్
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రము

ఉదహరించిన పూర్వపు తీర్పులు:

1. (2022) 4 SCC 574
2. (2015) 10 Supreme Court Cases 152
3. (2002) 10 Supreme Court Cases 371
4. 2024 SCC OnLine TS 15

పిటిషనర్ల తరఫు న్యాయవాది : శ్రీ పి. ప్రభాకర్ రెడ్డి
ప్రతివాదుల తరఫు న్యాయవాది : శ్రీ శ్రీధర్ చిక్యాల

ఉమ్మడి తీర్పు:

1. క్రిమినల్ అప్పీల్ నం.1700/2007లో నిందితుడు నం.2 ద్వారా దాఖలు చేయబడింది మరియు క్రిమినల్ అప్పీల్ నెం.1716/2007లో నిందితుడు నం.1 ద్వారా దాఖలు చేయబడింది.

CC.No.53/2003లో జారీ చేసిన తీర్పును ఈ రెండు అప్పీళ్లు ప్రశ్నిస్తున్నందున , ఈ ఉమ్మడి తీర్పు ద్వారా రెండు అప్పీల్‌లు పరిష్కరించబడ్డాయి.

2. ప్రస్తుత ఫిర్యాదుదారు (PW1) కేసు ఏమిటంటే, వారు నివసిస్తున్న ఇల్లు వారి పూర్వీకుల ఆస్తి. తాతయ్య చనిపోవడంతో , వారు చెప్పిన ఇంట్లోనే ఉంటున్నారు. తాత చనిపోవడానికి ముందే , ఫిర్యాదుదారు యొక్క తండ్రి చనిపోయాడు. ఇంటిని బాబాయితో సమానంగా విభజించుకుని , పంచుకున్నారు. విభజన తర్వాత, PW1 ఉంటున్న భాగానికి , అతను పన్ను చెల్లిస్తున్నాడు. ఆగస్టు, 2001లో, రూ.1,020/- ఇంటి పన్ను చెల్లించడానికి , Ex.P1కు నోటీసు అందింది. ఇంటి ఆస్తి మరో భాగంలో ఉంటున్న బాబాయికు కూడా రూ.84/-కు పన్ను చెల్లించాలని నోటీసు వచ్చింది. P.W.1 యొక్క బాబాయి ఇంటి భాగానికి సంబంధించి అతని పేరు మార్చబడింది , కానీ, PW1 తాను ఉంటున్న ఇంటి మార్పు కోసం ఎలాంటి దరఖాస్తు చేయలేదు.

3. ఇంటిలో సగభాగం ఉన్న తన బాబాయి పన్ను మొత్తం కంటే ఎక్కువ చెల్లించమని PW2 ను కోరడంతో, P.W.1 మున్సిపల్ కార్యాలయానికి వెళ్లి, తన బాబాయి పన్ను రూ.84/-తో సమానంగా పన్ను మొత్తాన్ని , తగ్గించమని దరఖాస్తు ఇచ్చాడు. ఆ దరఖాస్తు Ex.P3 ధృవీకరణ కోసం నిందితుడైన అధికారి నం.2కి అందించబడింది. PW1, పన్ను తగ్గింపు కోసం బిల్ కలెక్టర్‌గా ఉన్న A1 మరియు A2-అప్పర్ డివిజన్ రెవెన్యూ ఇన్‌స్పెక్టర్ , ఇద్దరినీ కలిశారు. పన్ను తగ్గింపు కోసం అనుకూలమైన దృవీకరణ నివేదికను కమిషనరు సమర్పించడానికి వారిద్దరూ రూ.1 ,000/- లంచం హక్కుగా అడిగారు, లేనిపక్షంలో PW1కు పంపిన నోటీసు- Ex.P1లో ప్రతిబింబించినట్లుగా, సంవత్సరానికి రూ.1,020/- పన్ను మొత్తాన్ని చెల్లిస్తూ పోవాలన్నారు.

4. అలా హక్కుగా అడగడంతో బాధితుడై , 15.12.2001న DSP, ACBకి లిఖితపూర్వకంగా ఫిర్యాదు చేశారు. 19.12.2001న లంచం మొత్తంతో తిరిగి రావాలని PW1ని అడిగారు. ట్రాప్ ను 19.12.2001న ఏర్పాటు చేశారు. స్వతంత్ర సాక్షిగా ఉన్న P.W.2 సమక్షంలో, DSPతో సహా, ఇతర ట్రాప్ పార్టీ సభ్యుల సమక్షంలో ట్రాప్ ముందు ప్రొసీడింగ్స్ నిర్వహించారు. వరంగల్ , DSP కార్యాలయంలో ముందస్తు లాంఛనాలు ముగించుకుని Ex.P.8ను రూపొందించారు.

5. అనంతరం , ట్రాప్ బృందం వరంగల్ నగరపాలక సంస్థ యొక్క రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టర్ కార్యాలయానికి చేరుకుంది. P.W.1 తర్వాత P.W.2 ఆఫీసు లోపలికి వెళ్లారు. P.W.1, A2

గురించి ఆరా తీయగా , అతను ఒక సమావేశానికి హాజరయ్యేందుకు మున్సిపల్ కమిషనర్ కార్యాలయానికి వెళ్లినట్లు తెలియజేయబడింది. అప్పుడు P.W.1 శానిటరీ ఇన్‌స్పెక్టర్ గదిలో అందుబాటులో ఉన్న A1 గురించి ఆరా తీశారు. P.Ws.1 మరియు 2 ఇద్దరూ శానిటరీ ఇన్‌స్పెక్టర్ గదిలోకి ప్రవేశించి, ఆ గదిలో ఇద్దరు వ్యక్తులను చూచారు. P.W.2ను చూడగానే A1 అతని గురించి ఆరా తీశారు. తాను సదరు కార్యాలయానికి వచ్చానని, ప్రధాన మునిసిపల్ కార్యాలయంలో ఉద్యోగిగా ఉన్న రాజారెడ్డి చిరునామా అడుగుతున్నానని P.W.2 బదులిచ్చాడు. అప్పుడు, A1 లంచం మొత్తాన్ని తీసుకొచ్చివా అని, P.W.1ని అడిగాడు మరియు A1 అతను చెప్పిన మొత్తాన్ని A2తో కలిసి పంచుకోవడానికి మొత్తాన్ని చెల్లించమని అడిగాడు. అప్పుడు P.W.1, ఆ మొత్తాన్ని A1కి అందచేసాడు , A1 రెండు చేతులతో ఆ మొత్తాన్ని లెక్కించి, తన చొక్కా జేబులో ఉంచుకున్నాడు.

6. లంచం మొత్తం అందిన తర్వాత లంచం తీసుకున్నట్లు ట్రాప్ పార్టీకి సంకేతాలు ఇచ్చారు. దీని ప్రకారం, DSP మరియు ఇతర ట్రాప్ పార్టీ సభ్యులు గదిలోకి ప్రవేశించి లంచం గురించి A1ని ప్రశ్నించారు. A1 మొట్టమొదట ఆ మొత్తం రుణం కోసం అని తెలియజేసారు తిరిగి మళ్ళీ ఆ మొత్తం పన్నుకు సంబంధించినదని , P.W.1 బాకి పడ్డాడని మరియు చెల్లించాల్సిన ఉందని పేర్కొన్నారు. సంబంధిత పత్రాలను స్వాధీనం చేసుకున్నారు మరియు ట్రాప్ అనంతర ప్రొసీడింగ్స్ ను పూర్తి చేసి అక్షరబద్ధం చేశారు . Ex.P12 ట్రాప్ అనంతర ప్రొసీడింగ్స్. Ex.P1 నోటీసు , Ex.P3 పన్ను తగ్గింపు కోసం P.W.1 ఇచ్చిన దరఖాస్తు మరియు ఇతర పత్రాలను కూడా స్వాధీనం చేసుకున్నారు.

7. సంబంధిత పత్రాలను సేకరించిన తరువాత దర్యాప్తు అధికారి చార్జిషీటు దాఖలు చేశారు.

8. ప్రాజ్ఞులైన ప్రత్యేక న్యాయమూర్తి ప్రాసిక్యూషన్ తరపున P.Ws.1 నుండి 9 లను విచారించి Exs.P1 నుండి P19 వరకు గుర్తులు పెట్టారు. డిఫెన్స్ తరపున ఎవరినీ విచారించలేదు.

9. A1 తరపున హాజరైనా న్యాయవాది , P.W.1 ప్రాసిక్యూషన్ కేసుకు పూర్తిగా ప్రతికూలంగా మారారని మరియు లంచం అడగడం గురించి మాట్లాడలేదని సమర్పించారు. వాస్తవానికి , రూ. 500/‒ పన్ను చెల్లింపు కోసం అని అంగీకరించబడింది. ఆ గదిలో ఉన్న P.W.4, A1 లంచం అడగడం మరియు స్వీకరణ అనే కథనానికి నిర్వివాదంగా మద్దతు ఇవ్వలేదు. వాస్తవానికి, P.W.1 ఫిర్యాదును పూర్తిగా పరిత్యజించారు మరియు A1కి మొత్తం బదిలీని కూడా పరిత్యజించారు. పైన చెప్పబడిన నేపథ్యంలో హక్కుగా అడగడం అనే వాస్తవం నిరూపించబడనప్పుడు, కేవలం A1 నుండి స్వాధీనము అతనిని దోషిగా నిర్ధారించడానికి ఆధారం కాదు.

10. **కె.శాంతమ్మ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ తెలంగాణ (2022) 4SCC 574** కేసులో సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుపై న్యాయవాది ఆధారపడ్డారు, దీనిలో అవినీతి నిరోధక చట్టం, 1988 లోని సెక్షన్ 7 వర్తించాలంటే, సహేతుకమైన సందేహాలకు తావులేకుండా, హక్కుగా అడగడం అనే వాస్తవాన్ని రుజువు చేయడం ప్రాసిక్యూషన్ యొక్క విధి అని గౌరవ సుప్రీంకోర్టు నిర్ణయించింది. హక్కుగా అడగడం నిరూపించలేకపోతే ప్రాసిక్యూషన్ కేసు విఫలమవుతుంది. **పి.సత్యనారాయణమూర్తి వర్సెస్ డిస్ట్రిక్ట్ ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీస్, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం [(2015) 10 సుప్రీంకోర్టు కేసులు 152]** కేసులో సుప్రీంకోర్టు పూర్తి ధర్మాసనం ఇచ్చిన తీర్పును కూడా ఆయన ఆధారం చేసుకున్నారు, దానిలో PC చట్టంలోని సెక్షన్ 7, 13 (1) (d) కింద అభియోగాలను తీసుకురావడానికి, వడ్డీ మొత్తాన్ని స్వాధీన పరచుకోవడం ఒక్కటే ఒత్తిడిని రుజువు చేయడానికి సరిపోదని నిర్ణయించింది.

11. **పంజాబ్‌రావ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ మహారాష్ట్రలో [(2002) 10 సుప్రీం కోర్ట్ కేసులు 371]** లో నిందితుల రక్షణను విచారణ సమయంలో ఎప్పుడైనా తీసుకోవచ్చని మరియు సెక్షన్ 313 Cr.P.C ప్రకారం విచారణ సమయంలో కూడా గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు నిర్ణయించింది. డిఫెన్స్ నమ్మదగినదైతే, దానిని కోర్టు అంగీకరించవచ్చు. అతను **బైరం మురళీధర్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ తెలంగాణ (2024 SCC ఆన్‌లైన్ TS 15)** కేసులో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుపై కూడా ఆధారపడ్డాడు.

2. A2 తరపున హాజరైన న్యాయవాది, A2ని దోషిగా నిర్ధారించడానికి ఏకైక ఆధారం, డబ్బును హక్కుగా అడిగాడని చేసిన ఫిర్యాదులో A2 పేరును పేర్కొనడం మాత్రమే అని సమర్పించారు. P.W.1 యొక్క ఫిర్యాదును వదులుకొన్నందున, A2ని దోషిగా నిర్ధారి స్తూ ట్రయల్ కోర్టు తప్పు చేసింది.

13. P.W.1 ప్రాసిక్యూషన్ కేసుకు పూర్తిగా ప్రతికూలంగా మారిన నేపథ్యంలో, నిందితుడి అడగడం మరియు అంగీకారాన్ని ప్రాసిక్యూషన్ నిరూపించ గలిగిందో లేదో తెలుసుకోవడానికి, కేసులోని ఇతర పరిస్థితులను పరిశీలించాలి.

14. P.W.2, P.W.1తో పాటు ఆఫీసుకు వెళ్లారు, అక్కడ P.W.1 నుంచి A1 మొత్తాన్ని స్వీకరించారు. ఈ మొత్తాన్ని బదిలీ చేసినప్పుడు P.W.2 ఉనికి వివాదాస్పదం కాదు, ఎందుకంటే, A1 యొక్క సహోద్యోగి అయిన P.W.4 ఆఫీసులో, P.W.2 ఉనికి గురించి చెప్పాడు. P.W.1 నుండి A1

లంచాన్ని హక్కుగా అడగడాన్ని గురించి, P.W.2 ప్రత్యేకంగా చెప్పారు. PW1 నుండి మొత్తాన్ని హక్కుగా అడుగుతూ, ముద్దాయి నెం.1 స్వీకరించారు మరియు మొత్తాన్ని A2 తో పంచుకుంటామని PW1 కి తెలియచేసాడనేవి PW2 సాక్ష్యము. ట్రాప్ పార్టీ ప్రవేశించిన తర్వాత , A1 మొదట ఆ మొత్తాన్ని P.W.1 నుండి రుణంగా తీసుకున్నట్లు పేర్కొన్నాడు మరియు తిరిగి తరువాత ఆ మొత్తం P.W.1కి నోటీసు జారీ చేయబడిన పన్ను చెల్లింపు కోసం అని మళ్లీ పేర్కొన్నారు.

15. P.W.1 మున్సిపల్ కార్యాలయాన్ని సందర్శించడం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యము పన్ను తగ్గింపు కోసం. ఆ ఇల్లు P.W.1 మరియు అతని బాబాయి మధ్య సమానంగా విభజించబడింది. P.W.1కి నోటీసు అందింది, దాని నకలు Ex.P1రూ.1,020/-కి. అయితే అతని బాబాయి ఆక్రమించిన అదే ఇంటి విస్తీర్ణానికి రూ.84/- పన్ను చెల్లింపు కోసం నోటీసు పంపబడింది. బాబాయి ని చెల్లించమని అడిగిన పన్ను కంటే , అత్యధికంగా పదిరెట్ల కంటే , ఎక్కువ పన్ను చెల్లించమని అడిగినందుకు , బాధితుడై P.W.1, Ex.P2 కింద దరఖాస్తును దాఖలు చేశారు. తన పన్నును తగ్గించాలని, ఆయన చేసుకొన్న దరఖాస్తు మునిసిపల్ కార్యాలయం పరిశీలనలో ఉన్న నేపథ్యంలో P.W.1, రూ.500/- పన్ను చెల్లించే ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

16. PW1 ప్రతికూలంగా మారినప్పటికీ , పన్ను తగ్గింపు కోసం పెండింగ్‌లో ఉన్న దరఖాస్తుకు సంబంధించిన కేసులోని పరిస్థితులు , A1 లంచం హక్కుగా అడిగి అంగీకరించినందుకు, సాక్షిగా ఉన్న P.W.2 యొక్క వాఙ్మూలము , A1 యొక్క నేరాన్ని నిరూపించడానికి సరిపో తాయి. ఏదేమైనప్పటికీ, ట్రాప్ జరిగిన తారికున A2 అక్కడ లేదు , ఎలాంటి సమాచారం ఇవ్వడం చేయలేరు . అట్టి పేర్కొన్న పరిస్థితుల్లో , A2 లంచాన్ని హక్కుగా అడిగినట్లు ఎటువంటి సాక్ష్యాదారము లేదు. దీనిలోనైతే A1తో పాటు లంచం హక్కుగా అడిగిన వ్యక్తిగా, A2 పేరు పేర్కొనబడిందో ఆ Ex.P1 ఫిర్యాదును, P.W.1 తనది కాదన్నాడు. ఆ విధంగా , A2 దోషిగా నిర్ధారించడానికి ఎటువంటి సాక్ష్యాధారము లేదు.

17. అట్టి పేర్కొన్న పరిస్థితులలో , A2కి వ్యతిరేకంగా ఉన్న నేర నిర్ధారణ రద్దు చేయబడింది మరియు A1 యొక్క నేర నిర్ధారణ చెల్లెదిగా అంగీకరించబడింది.

18. A1 దాఖలు చేసిన క్రిమినల్ అప్పీల్ నం.1716/2007 తిరస్కరించబడింది మరియు A2 దాఖలు చేసిన క్రిమినల్ అప్పీల్ నం.1700/2007 అనుమతించబ దింది. A2 బెయిల్‌పై ఉన్నందున, అతని బెయిల్ బాండ్‌లు రద్దు చేయబ డ్డాయి. ట్రయల్ కోర్టు A1 హాజరు ను ప్రేరేపించి మిగిలిన జైలు శిక్షను అనుభవించడానికి జైలుకు పంపాలని ఆదేశించబడింది.

పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర దరఖాస్తులు, ఏవైనా ఉంటే, అవి ముగించబడ్డాయి.